

Un grup de colombianes va explicar a Barcelona l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge comparatiu que han realitzat durant 10 dies amb dones filipines que com elles han viscut sota la violència i els conflictes armats. El fòrum titulat "*Dones en processos de pau. Intercanvi d'experiències amb Colòmbia i Filipines*" va tenir lloc a la seu de la FCONG. A més de les 10 dones integrants d'aquest programa, van participar en el debat unes 30 persones d'ONG i expertes en gènere i cooperació.

"Nosaltres a Colòmbia a vegades ens troben aïllades i incompreses, però els dies que hem passat amb les companyes filipines hem creat un cercle de complicitats i de veritable intercanvi. Costa de creure que llocs tan llunyans del planeta es visquin realitats tan semblants". La valoració d'**Olga Ruiz Cifuentes**, de [Mujeres por La Paz](#) que va presentar l'experiència:

Dones

filipines construint la pau,
va ser molt positiva i reveladora.

Maria Eugenia Vásquez

,
Rosa Emilia Salamanca

i
Gloria Tobon Olarte

van ser també ponents, i van parlar de diferents aspectes de les dones procés de pau.

L'objectiu principal d'aquesta proposta internacional era observar la rellevància de la

Per sortir de les guerres i viure en pau cal comptar amb les propostes de les dones

Escrit per Julia López. Fotos: Susana Villafaña
dijous, 3 de novembre de 2011 11:11

---

participació de les dones en la construcció de pau en ambdós països. Així deu dones de Filipines van visitar Colòmbia durant deu dies del mes d'agost i deu colombianes van estar a les Filipines al mes d'octubre, dins del programa *Conciliation Resources*, una ONG internacional amb seu a Londres. Després van venir a Barcelona, invitades per L'Escola de la Pau de la UAB i per Cooperació, *partners*

del projecte. Els grups s'han seleccionat per la seva diversitat, i sobre tot pels seus antecedents socials, econòmics i polítics. Així en cada grup hi havia d'haver una empresària, una policia o integrant d'un cos de seguretat, una política de govern, una feminista reconeguda, una dona amb creences religioses, una representant indígena o de minoria ètnica, una defensora de drets humans i una militant del moviments de pau, entre d'altres.

Aquesta diversitat ha permès, a més de l'intercanvi d'experiències, fer el que elles van anomenar com "una petita negociació de pau des de les diferents mirades que impliquen la complexa societat colombiana creuada pel dolor i l'expectativa de pau i poc a poc de reconciliació, amb la lluita i organització comunitària de les dones filipines".

Per arribar a la pau s'han de superar les diferències

Escrit per Julia López. Fotos: Susana Villafaña
dijous, 3 de novembre de 2011 11:11

Rosa Emilia Salamanca, presidenta de la Corporació d'Investigació i Acció Social i Econòmica (CIASE) i coordinadora del projecte de intercanvi amb Filipines, valora aquesta immersió en un altre país com "un aprenentatge intensiu en els temes de pau, polítiques públiques i en com promoure el protagonisme de les dones en els temes de pau i seguretat". Ella que és experta en resolució de conflictes i aporta una llarga experiència en jornades i congressos internacionals, ha pogut viure a prop de dones que treballen pel mateix i comprovar que: "La pau és imprescindible per retornar la humanitat en tot el món. És igual en quin país estiguis o si viuen en una ideologia diferent al teu pensament". La seva organització,

[CIESE](#)

, es fonamenta en l'exercici de valors de cooperació i solidaritat practicats en la vida quotidiana i en el treball públic. Les i els seus integrants promouen la pluralitat i la diversitat, la lliure expressió d'opinions i la solució negociada dels conflictes, basant-se en el respecte i valorant les diferències i identitats culturals, polítiques, de gènere, d'orientació sexual, religioses, etc...

La Coordinadora de la Comissió de Pau de la [Xarxa Nacional de Dones de Colòmbia](#), **Gloria Tobón Olart**

e

, experta en la creació i enfortiment de xarxes de dones que han patit desplaçaments forçats, la guerra, els conflictes armats i diverses violències, va parlar de "

Dones colombianes construint pau"

. Segons ella cal "entendre que la pau certa i duradora passa per l'obertura de processos democràtics incloents i en aquest cas per que la veu de les dones s'escolti en la presa de decisions no només per incloure la seva opinió o la seva història en l'informe corresponent".

De "*Dones i reptes d'integració*" va parlar **Maria Eugenia Vásquez**, antropòloga, ex-combatent de les guerrilles de l' **M-19**, actualment assessora de gènere en

[Planeta Pau](#)

Vásquez

encara és coneguda com "La Negra", i per la seva pròpia història, tal com va explicar en el llibre testimoni:

Escrito para no morir

, és experta en "integració" social de dones de la guerrilla, però sobre tot de les "víctimes" de la violència. Ella creu que "en gran part del nostre planeta, la violència sexual contra les dones encara no està vista com a delictes. Moltes dones camperoles amb les que treballa no saben que tenen el dret de negar-se a una relació sexual i que si hi són obligades és un delictes. Nosaltres creiem amb la idea que el que es faci sobre nosaltres està permès. I això porta a delictes pitjors. A Colòmbia s'han comprovat casos de mutilació genital sobre les dones abans de ser assassinades o de violència sexual múltiple. I s'han trobat cadàvers mutilats de dones

Per sortir de les guerres i viure en pau cal comptar amb les propostes de les dones

Escrit per Julia López. Fotos: Susana Villafañe
dijous, 3 de novembre de 2011 11:11

---

embarassades amb un sentit simbòlic i castigador”.

El Projecte **Planeta Pau**, va néixer l'any 2000 amb el propòsit de promoure la participació activa de líderes i líders dels sectors socials populars en el procés de diàleg entre el govern colombià i les guerrilles de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia-FARC-i l'Exèrcit d'Alliberament Nacional, ELN. Va ser fundat per l'Institut Llatinoamericà de Serveis Legals Alternatius-ILSA, amb el suport de la Universitat Nacional de Colòmbia. En el període comprès entre juny de 2000 i l'any 2007, va intentar construir amb les organitzacions socials populars una "Estratègia social de pau", que comprèn dos eixos: Taules Territorials de conflicte i Pau, i Polítiques Públiques per a una Pau Sostenible.

Es perillós a Colòmbia dedicar-se a defensar els drets de les dones?

Escrit per Julia López. Fotos: Susana Villafaña
dijous, 3 de novembre de 2011 11:11

Del paper de les dones a Colòmbia i sobre la seva situació actual s'en va parlar molt en aquesta jornada. Malgrat que en els darrers 11 anys s'han produït importants desenvolupaments normatius per a la protecció de dones en situació de conflicte armat i per reconèixer les aportacions i la necessitat d'una participació directa de les dones en un procés de pau. "A l'hora de la veritat, els desenvolupaments pràctics deixen molt que desitjar -explicava **Vásquez**- malgrat que cada vegada en tot el món més dones juguen múltiples papers de resistència contra la guerra i treballen per les condicions necessàries per a la pau, no tenen el degut reconeixement i, molt sovint, es mouen amb un greu risc per a la seva seguretat".

Salamanca, com **Vásquez** "La Negra", encara viuen amenaçades i han de tenir certa cura i força protecció. En el seu dia, el president **Uribe** va rebre multitud de cartes que denunciaven les amenaces que rebien, per persones reconegudes del anomenat " *Bloque Capital*

de las Águilas Negras
" però no van fer res. Per

Salamanca

, "a Colòmbia encara no es donen les condicions adequades perquè els crims i violacions a les dones siguin reparades amb la justícia. Moltes vegades no poden denunciar aquests abusos per la por a les represàlies, pel terror a què li facin alguna cosa als seus fills i filles, a la seva família. Aquest tipus de violència és la mateixa que es dona en la vida quotidiana però exacerbada pel conflicte. Són efectes d'un pensament masculista i d'una cultura patriarcal. Per això elles necessiten protecció especial, perquè se les repari, perquè la societat reconegui el que passa amb les seves dones. I deixin de ser considerades com un objecte, una propietat".

"Els conflictes armats travessen el cos de les dones –continua explicant **Vásquez**- i es converteixen en territori de guerra o en botí de guerra. El homes armats, per fer-li mal al contrari, les violenten física i psicològicament. Això els confereix una victòria, no pensen que fent-li mal a una dona, li està fent un mal irreparable al seu contenidor (el seu cos), i les maltracten com a una propietat enemiga i les marquen per sempre"

Salamanca, que és autora de diversos llibres sobre la violència vers les dones, ja comentava en l'últim llibre; *Violències encreuades, Informe sobre els Drets de les Dones 2005*, que era necessari "instaurar polítiques públiques continuades que reconeguin les dones com a subjectes amb ple dret, autònomes i lliures, i que s'impulsin condicions adequades per a canvis culturals que no admetin cap discriminació ni violència cap a les dones".

La clau per entendre el procés de pau i promoure el paper no només de les dones sinó també

Per sortir de les guerres i viure en pau cal comptar amb les propostes de les dones

Escrit per Julia López. Fotos: Susana Villafaña
dijous, 3 de novembre de 2011 11:11

---

de les comunitats i el poble en general és què es reconeix que "la pau" no comença ni acaba amb les negociacions de pau. Cal d'assolir l'objectiu final no només de la cessació de les hostilitats, sinó en crear les condicions necessàries per al desenvolupament i creixement equitatiu. Segons **Gloria Tobon**: "Cal incidir en la societat civil i visibilitzar els avenços i reptes en el paper de les dones com a constructores de pau". Ella va liderar la campanya dirigida sobretot als homes: "Sense el meu puny i amb la meva lletra", durant la qual es va firmar un pacte masculí per acabar la violència contra les dones i les nenes, que va ser promoguda per l'Oficina de Gestió Social Municipal.

Totes es mostraven molt preocupades ja que amb les retallades permanents en la cooperació es donaran passos endarrera i hi haurà menys possibilitats d'accions per sortir de situacions de conflicte i de pobresa i per tant menys equitat mundial.

Accés al [Programa](#)